

тервју. Кроз разговор прикупљам податке о школском успеху, хобијима, породици, њиховим жељама, што је неопходно да би се направио избор тестова. Тестови који се задају у писменој форми намењени су утврђивању способности, интересовања, мотивације, радних навика и неких карактеристика личности које су важне за професионални избор (лидер, вођа, тимски или соло играч, медијска личност, научник...). Након тога прегледају се тестови и презентују резултати кандидату као целовита прича, а не низ независних података. Следећи корак у професионалној оријентацији јесте саветовање где се дају препоруке која школа/факултет јесте односно није добар избор, шта је најбољи одабир и које су алтернативе. Ретко кад се дешава да деца и млади имају неусаглашена професионална интересовања са сопственим особинама. Ако се тако нешто деси, то је најчешће последица поводљивости или давања предности неким помодним трендовима", каже психолог у Центру „Баланс Медика“, Елеонора Влаховић, која пружа помоћ и подршку при избору школе, факултета и будуће професије.

цијентом интелигенције, која управо због тога тешко праве избор.

Шта са децом која имају лош успех?

Заиста је тужно када се сусретнемо са особама које имају изграђена професионална интересовања за неку професију и одговарајуће способности да је успешно обављају, али због слабог школског успеха у средњој школи не могу да упишу оно што желе. То се дешава код факултета који имају велику и јаку конкуренцију при упису (архитектура, психологија...).

„У том случају траже се алтернативна решења која омогућавају да касније неким заобилазним путем таква особа дође до жељене професије. На пример, за архитектуру то може бити грађевина, а за психологију педагогија, социјални рад или дефектологија”, објашњава психолог Елеонора Влаховић.

„У том случају траже се алтернативна решења која омогућавају да касније неким заобилазним путем таква особа дође до жељене професије. На пример, за архитектуру то може бити грађевина, а за психологију педагогија, социјални рад или дефектологија”, објашњава психолог Елеонора Влаховић.

Каријерно вођење и саветовање

Идеал је да особа ради оно што воли, у чему је успешна и да је за то

добро плаћена. Међутим, стварност је другачија. Данас је изузетно велики број младих, школованих људи који немају никакав посао. Потребно је имати уравнотежен однос према интересовањима и уважавању реалности. Нека интересовања могу се задовољити кроз хобије, а да се особа определи за професију која јој такође одговара и обезбеђује егзистенцију. Појам каријерног вођења у широкој је употреби од почетка седамдесетих година, мада се тек у последње време инсистира на свеобухватном приступу вођења каријере током читавог живота, који је настао као потреба због свих промена кроз које као друштво пролазимо и као последица мењања система образовања, запошљавања и тржишта рада.

Много више од избора занимања

„Каријерно вођење и саветовање, поред психолошке процене радних потенцијала, обухвата и много више активности од самог избора занимања. Раније се сматрало да каријера почиње првим послом, а завршава се одласком у пензију. Успешним пословним људима сматрали су се само они који су били запослени у престижним организацијама или институцијама, на високим позицијама, са добрим платама, особе које су представљале део елите. Данас се

такав концепт схватања каријере променио. Каријера је динамичнија и не обухвата само посао и новац, већ и учење, породицу, слободно време. Развој каријере сматра се целоживотним процесом. Каријера данас почиње школовањем, када појединац постаје свестан света који га окружује, почиње да схвата своје жеље и интересовања и она траје до краја активног живота. Успех је оно што свакој појединачној особи пружа личну и професионалну сатисфакцију. У томе се крије улога каријерног вођења и саветовања: да оснажи појединца да учи како да се адаптира на све динамичније животне услове и усклади своје многобројне животне улоге које нису везане искључиво за посао”, рекле су нам нешто о својим активностима Тамара Кљајић и Јелена Манић Радоичић, из Центра за вођење каријере и саветовање Београдске отворене школе.

Знаци који говоре: „Мењајте каријеру”

„Све је више људи који губе посао или су њиме незадовољни и зато траже помоћ у професионалној оријентацији. Најстарија особа која је прошла ту процедуру имала је 42 године, факултетску диплому и ниједан дан искуства у тој професији. Међутим, поседовала је друга животна искуства, знања и вештине значајне за њен даљи развој каријере. Појављују се повремено и млади људи који су скоро стекли високе квалификације и успели да се запосле, али их је посао разочарао, није био оно што су они очекивали. Од професионалне оријентације очекују да им помогне да нађу алтернативу, боље решење”, објашњава психолог Елеонора Влаховић и додаје: „Професионална каријера савременог човека дуго траје, а промене у свету рада су учестале и велике. Данас је потпуно нормално очекивати да у току 40 година стажа два до три пута промените посао којим се бавите. Зато је важно да људи усвоје концепт целоживотног учења и спремност за промене”.

Београдска отворена школа

Београдска отворена школа (БОШ) није се бавила професионалном оријентацијом на преласку у средњу школу, већ кроз свој Центар за

вођење каријере и саветовање доприноси успостављању и развоју каријерног вођења и саветовања у области образовања, оспособљавања и запошљавања како би се допринело развоју целоживотног учења и унапредио потенцијал за запошљавање и укупни економски развој Србије. Пројекти који су реализовани у оквиру Центра подржани су од стране Министарства омладине и спорта, Европске комисије, USAID-а, Амбасаде Сједињених Америчких Држава у Београду, Solidar Swiss – Канцеларије у Србији... „Један од примера добре праксе јесу пројекти „Боља јавна управа кроз програм радних пракси”, који се бави креирањем и спровођењем посебног програма радних пракси намењеног државним институцијама у Србији којима су у домену сектори од великог значаја за предузетништво, и „Каријера по мери младих - подизање капацитета канцеларија за младе за пружање услуга и мерење ефеката каријерног вођења и саветовања по запошљивост”, кроз који је преко 200 младих незапослених особа имало прилику да унапреди своју запошљивост* кроз учешће у обукама и каријерним саветовањима”, појасниле су нам нешто од својих активности Тамара Кљајић и Јелена Манић Радоичић, из Центра за вођење каријере и саветовање Београдске отворене школе.

Искуство при запошљавању

У Националној служби за запошљавање труде се да младима изађу у сусрет кроз бројне програме и брошуре. „Поред информисања, обављамо психолошка тестирања и саветовање. Иако нису рађена систематска истраживања, можемо рећи да каријерно вођење и саветовање има позитивне ефекте на младе јер они постају активнији, предузимљивији и уче да конструктивно решавају проблеме који од њих зависе. У комбинацији са другим мерама, пре свега финансијском

подршком и одговарајућим програмима додатног образовања и обуке, можемо очекивати позитивне ефекте на запошљивост”, каже Весна Чекић, начелник Одељења за професионалну оријентацију и планирање каријере из Националне службе за запошљавање, иначе психолог по професији која је у овој области више од две деценије. Весна Чекић иначе има изузетно драгоцено искуство које је стекла у раду са људима из различитих категорија, који се боре да остваре своје уставом гарантовано право да живе од свог рада.

Бесплатне услуге

Национална служба за запошљавање (НСЗ) већ деценијама пружа услуге каријерног вођења и саветовања корисницима

свих узраста и нивоа образовања, па и младим особама. Основни циљ јесте превенција погрешног избора занимања. „Интересовање је веће од наших капацитета јер у тридесет филијала у већим градовима у Србији ради око педесет психолога. У Београду, Новом Саду и Нишу имамо Центре за професионално информисање и саветовање. Број термина и места је ограничен”, каже Весна Чекић. „На сајту НСЗ могу се наћи контакти за сваку филијалу, адреса је www.nsz.gov.rs Ту су и сајмови професионалне оријентације у свим већим местима у Србији. Радионице су такође доступне нашим корисницима. Интерактивни Водич за основу можете пронаћи на сајту www.vodiczaosnovce.nsz.gov.rs Важно је напоменути да су све услуге у НСЗ бесплатне.”

*Запошљивост је различит појам од запошљавања и у честој је у употреби у области каријерног вођења и саветовања. Пре свега, запошљавање се односи на започињање радног односа, док запошљивост представља континуирано усавршавање које помаже појединцу да стекне вештине и знања које тржиште захтева што ће му помоћи да лакше дође до посла.